

Yttrande över betänkandet *Samling för skolan – nationell strategi för kunskap och likvärdighet* (SOU 2017:35)

Statens institutionsstyrelse (SiS) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på slutbetänkandet av 2015 års skolkommision *Samling för skolan – nationell strategi för kunskap och likvärdighet* (SOU 2017:35). Yttrande över betänkandets avsnitt 8.2 - ökat nationellt ansvar för skolans finansiering lämnades till regeringskansliet juli 2017. Detta yttrande gäller övriga delar av betänkandet.

Inledning

SiS bedriver utbildning vid 24 skolenheter i anslutning till SiS särskilda ungdomshem. Varje skolenhet leds av en rektor. Inom skolorganisationen finns cirka 250 lärare, rektorer och specialpedagoger och varje läsår får cirka 1400 elever sin rätt till utbildning tillgodosedd under SiS huvudmannaskap. SiS skola bedrivs i enlighet med skollagens 24 kapitel 8-9 §§ som en särskild utbildningsform som motsvarar utbildningen inom grund- respektive gymnasieskolan inklusive motsvarande skolformer. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen beaktas med de nödvändiga avvikelser som följer av att barnet vistas i ett sådant hem. Trots att SiS skola inte ingår i skolväsendet regleras alltså verksamheten i enlighet med samtliga relevanta delar i skollagen och övriga skolförfattningar samt faller under Skolinspektionens tillsyn. SiS vill betona att det är av största vikt att SiS elever och skolpersonal omfattas av de framtida nationella satsningar och insatser som främjar skolutvecklingen. SiS skola exkluderas i nuläget från flertalet statliga kompetensutvecklingsinsatser som exempelvis läsllyftet, matematiklyftet och vidareutbildning av lärare som saknar som saknar lärarexamen (VAL).

Enligt kommissionens direktiv (dir. 2015:35) omfattar uppdraget skolformerna förskoleklass, grundskola och gymnasieskola men kommissionen anger att de bedömningar och förslag som redovisas i betänkandet kommer att ha betydelse även för övriga skolformer (sidan 81). Ledamoten Johanna Jaara Åstrand lyfter i ett särskilt yttrande (sidan 355) att hon ser det som "självkänt att flera av kommissionens förslag måste omfatta hela skolväsendet och landets alla lärare och skolledare." SiS ställer sig bakom Åstrands bedömning att det är rimligt att alla aktörer oavsett skolform inkluderas i kommissionens förslag i relevanta delar.

Kommissionen konstaterar på sidan 281 att det utöver generella åtgärder "behövs riktade insatser mot vissa elevgrupper. Länder som har förbättrat sina resultat på nationell nivå har många gånger gjort detta genom åtgärder riktade till gruppen lågpresterande elever. Detta föranleder att särskild uppmärksamhet ägnas dessa elever." De flesta av de ungdomar som befinner sig på SiS särskilda ungdomshem är placerade med tvång i enlighet med lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) eller lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU). En gemensam faktor för dessa ungdomar är att de tillhör den målgrupp kommissionen i sitt betänkande beskriver vara i behov av särskild uppmärksamhet. Det är därför enligt SiS självklart att även SiS skola ska omfattas av alla relevanta utvecklingsinsatser.

SiS önskar särskilt kommentera att myndigheten inte omnämns i kommissionens konsekvensanalys. SiS noterar att kommissionen valt att inte nämna SiS bland vare sig de statliga myndigheter som berörs av utredningens förslag (avsnitt 14.2) eller bland de statliga skolhuvudmännen (avsnitt 14.9).

SiS synpunkter

De delar i betänkandet som har inverkan på SiS skola skulle enligt myndighetens bedömning innebära att rättigheterna för eleverna stärks och att förutsättningarna för SiS att bedriva en skola av hög kvalitet ökar. SiS elever kännetecknas i stora delar av en svag skolidentitet med låga förväntningar på sin egen förmåga att prestera i skolan. SiS skola står med anledning av detta inför utmaningar som kräver särskilt goda pedagogiska kompetenser. SiS vill förtydliga vikten av att också myndighetens skolor och lärare ges tillgång till de insatser som planeras i likhet med övriga statliga skolhuvudmän med verksamhet som inkluderas i skolväsendet.

Tillgång till kompetent personal är avgörande för att SiS skola ska kunna uppfylla sin uppgift. De svårigheter att rekrytera och behålla kompetent personal som kommissionen identifierar i betänkandet överensstämmer med myndighetens uppfattning. SiS ser positivt på de resonemang och förslag kommissionen presenterar. SiS har inget att erinra mot de delar av betänkandet som direkt berör myndighetens verksamhet.

SiS bedömer att följande förslag kommer att ha påverkan på myndighetens skolverksamhet och elevgrupp.

Kapitel 4 - Stärkt huvudmannaskap genom statligt stöd och samverkan

- En statlig skolmyndighet med närvaro på regional nivå för att stärka och stödja skolhuvudmännen.

Kapitel 5 – kompetensförsörjning till skolväsendet och kapitel 6 – lärares och skollärares professionella utveckling

- Fortsatta insatser för att öka antalet behöriga lärare och skollärares,
- förstärkt lärarutbildning,
- stärkt forskningskapacitet för att möta skolans och lärarutbildningarnas behov,
- inrättande av en nationell funktion för lärar- och skolläraresutveckling,
- professionsprogram för lärare och skollärares,
- inrättande av en nationell funktion för lärar- och skolläraresutveckling, och
- professionsprogram för lärare och skollärares.

Kapitel 7 - Kärnuppgifterna undervisning och skollärareskap

- Övergripande om lärar- och skolläraresrollen,
- lärarnas tidsanvändning,
- rektorernas tidsanvändning, och
- åtgärder för att möjliggöra koncentration på kärnuppgifterna för lärare och skollärares.

Kapitel 8 – Ökat nationellt ansvar för skolans finansiering

- garanterad undervisningstid.

Kapitel 9 - En god miljö för lärande och utveckling

- Insatser för en trygg lärmiljö som främjar studiero,
- ökade inslag av stöd och stimulans, och
- en stärkt och mer tillgänglig elevhälsa.

Kapitel 11 - Läroplansutveckling och utvärderingssystem

- Kontinuerlig läroplansutveckling,
- ett sammanhållet uppföljnings- och utvärderingssystem.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Kent Ehliasson. I handläggningen har deltagit enhetschefen Anita Andersson. Föredragande har varit utredaren Tobias Lundberg

Kent Ehliasson

Tobias Lundberg

Kopia:

Ledningsgruppen

Institutionschefer

Registratorer

HK-chefer

Fackliga företrädare

Huvudskyddsombudet

Registratorer